

щата численост на жителите на съответните селища, така и за тяхното етно-религиозно разпределение⁹.

Значителна трудност за изследователя представлява и фактът, че в различните публикации се използват различни измерители по отношение числеността на населението, която се посочва по нуфузи (съгласно официалните османски регистри), по къщи (най-често) или по венчила (семейства)¹⁰. Въпреки това внимателното съпоставяне на данните за определени години позволява да се достигне до някои важни заключения. Публикуваните в сп. „Летоструй“ през 1870-1872 г. данни за броя на българското население в отделните кази на Пловдивския санджак както по нуфузи, така и по венчила, дават възможност да се изчисли, че в началото на 70-те години на XIX век едно българско венчило (семейство) в Татарпазарджишката каза се състои средно от 6,9 души, в Пловдивската каза - от 5,6 души, в Хасковската - от 5,5 души, в Чирпанската - от 5,3 души, в Казанлъшката - от 4,4 души и в Ескизаарската каза - от 3,5 души¹¹.

Вторият основен проблем, за който могат да се извлекат сведения от страниците на българския възрожденски периодичен печат, е за демографските процеси, свързани както с естественото движение на населението, така и с неговото механично движение.

Конкретните сведения за процесите, свързани с естественото движение на населението (раждаемост и смъртност) в рамките на Пловдивския санджак (а и на българските земи като цяло) са твърде малобройни. Това обаче не е проблем само на възрожденската ни преса, а на цялата тогавашна действителност - най-вече поради липсата на практика в православната църковна организация да се регистрират посочените процеси. Поради това в своето „Статистическо описание на казата Ески-Загра“ от 1858 г. х. Г. Славов отправя апел за въвеждане в църквите на метрически книги, „за да се знаят колко на година се раждат и колко умират“¹². Призив, който се сблъсква с нежеланието и невежеството на православните свещеници по места. Неслучайно две години по-късно, в една друга своя публикация на страниците на „Цариградски вестник“, Славов отправя остра критика към тогавашното духовенство за „небрежливостта“ му спрямо въвеждането и поддържането на подобна практика¹³.

Така единственият конкретен източник за естественото движение на населението в Пловдивския санджак, който се открива на страниците на българския възрожденски периодичен печат, остават публикуваните от самия х. Г. Славов в „Цариградски вестник“ статистически данни за броя на сватбите и родените деца в Железник (Ески Заара, дн. Стара Загора) през 1859 г.¹⁴ На базата на тези данни е